

Mira Arkko

Harjoittelijana Suomen arkkitehtuurimuseossa

Suomen arkkitehtuurimuseo valtakunnallisena erikoismuseona

Suoritin kolmen kuukauden pituisen työharjoitteluni Suomen arkkitehtuurimuseossa kesällä 2011. Helsingissä sijaitseva Suomen arkkitehtuurimuseo on valtakunnallinen erikoismuseo, jonka tehtävä on vaihtuvien näyttelyiden, julkaisujen sekä muiden oheistapahtumien kautta tallentaa ja levittää tietoa arkkitehtuurista. Lisäksi sen päämääränä on lisätä erityisesti suomalaisen arkkitehtuurin ymmärrystä niin museovieraiden kuin asiantuntijoidenkin parissa. Se on yksi maailman vanhimpia arkkitehtuuriin erikoistuneita museoita, joka perustettiin tallentamaan 1900-luvulla rakennettua kulttuuriperintöä että vastaamaan kotimaista arkkitehtuuria kohtaan suuntautunutta kansainvälistä kysyntää.

Museo on toiminut alansa edelläkävijänä, kotimaisen arkkitehtuurin tiedon tallentajana ja omalta osaltaan muokannut kansainvälistä Suomi-kuvaa ja tietoutta suomalaisesta arkkitehtuurista. Kotimaisten näyttelyiden ja ulkomailla kiertävien näyttelyiden kautta se toimii yhdistävänä tekijänä alan ammattilaisten, arkkitehtuurin ja sen käyttäjien välillä. Museon näyttely- ja julkaisutoiminta painottuu vuoden 1900 jälkeiseen arkkitehtuuriin, mutta museon arkistossa on arkkitehtuuriin liittyviä dokumentteja myös varhaisemmalta ajalta. Vuonna 1956 perustetussa museossa on suuret rakennuspiirustus- ja valokuvakokoelmat, 1 arkkitehtuurikohteiden pienoismalleja ja Suomen laajin arkkitehtuuriin erikoistunut ja kaikille avoin kirjasto.

Museon arkistot

Työskentelin lähes koko harjoitteluni ajan museon arkiston puolella, joka on museon vanhin yksikkö. Laajan kuvakokoelman sisältävä yksikkö on saanut alkunsa Suomen Arkkitehtiliiton vuonna 1949 perustamasta valokuvakokoelmasta. Vuonna 1952 Eliel Saarisen omaiset lahjoittivat arkkitehdin yli kaksi sataa originaalipiirustusta käsittävän jäämistön Suomen arkkitehtiliitolle. Tästä lahjoituksesta muodostui 1950-luvulla perustetun museon alkupääoma. Arkistoharjoitteluni aikana selvisi, että museon piirustus- ja pienoismallikokoelma karttuu edelleenkin pääasiassa lahjoitusten myötä. Museo vastaanottaa lahjoituksia sekä arkkitehteiltä, heidän omaisiltaan sekä muilta yksityisiltä lahjoittajilta. Heidän lisäksi eri alojen yritykset ja yhteisöt ovat vuosien varrella lahjoittaneet museon kokoelmiin sekä yksittäisiä piirustuksia, kokonaisia jäämistöjä että erilaisia arkkitehtien työvälineitä.

Harjoitteluni aikana pääsin työskentelemään sekä kuva-arkiston että piirustusarkiston

puolella. Kuva-arkistossa perehdyin aluksi Lars Hallénin diakokoelmaan, joka käsitti 1960-luvulta 2000-luvulle asti otettuja kuvia suomalaisista arkkitehtuurikohteista, taiteilijakodeista sekä joistain yksityishenkilöiden asunnoista. Työtehtäväni aikana kävin läpi Hallénin kokoelmaa, lajittelin diat ja keräsin niistä tietoa taulukkoon, jonka olin suunnitellut kyseistä kokoelmasta saatavan informaation mukaiseksi.

Toinen työtehtäväni liittyi museon 1800–1900-lukujen vaihteesta peräisin olevaan, yli 200 negatiivia sisältävään lasinegatiivikokoelmaan. Kokoelma sisälsi negatiiveja useilta kotimaisilta studioilta ja valokuvaajilta, kuten I.K. Inhalla. Kävin kyseisen kokoelman läpi Hallénin kokoelman tavoin, suunnittelin kokoelmalle soveltuvan taulukon ja tallensin negatiiveista löytyvän informaation. Työtehtäväni aikana minulle selvisi uutta tietoa ajan valokuvaustoiminnasta, materiaaleista ja negatiiveille tallennetuista 2 kohteista. Tärkeänä osana työskentelyäni oli negatiivien kunnan tarkistaminen sekä niiden konservointitarpeen arvioiminen annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kuva-arkiston työtehtävien lisäksi pääsin tutustumaan museon monipuoliseen piirustusarkistoon. Siellä tehtäväni oli käydä läpi arkistoon lahjoitettua W. G. Palmqvistin rakennuspiirustuskoelmaa sekä kartoittaa sen sisältöä. Kävin läpi osan laajasta, satoja piirustuksia käsittävästä kokoelmasta ja tallensin tiedot museon originaalitiedostoon. Piirustusarkistossa työskenneltyäni opin uutta kotimaisen arkkitehtuurin vaiheista ja siitä, miten erilaiset tyylit ja vaikutteet näkyivät Palmqvistin 1900-luvulta 1960-luvulle asti ulottuvassa tuotannossa. Työtehtäväni aikana pääsin tutustumaan arkkitehdin työskentelyn alkuvaiheeseen, eli piirustusten ulkoasuun ja niihin tehtyihin merkintöihin ja erilaisiin piirustuksissa näkyviin suunnitteluvaiheisiin. Lisäksi opin tulkitsemaan rakennuspiirustuksissa käytettyjä termejä ja mittaustapoja, eli näkemään arkkitehtuurikohteiden suunnittelun ensimmäisiä vaiheita ja hahmottamaan rakennusten syntyä piirustusvaiheesta lähtien.

Museokauppa ja museon muu toiminta

Arkistotyön lisäksi tutustuin museokaupan ja lipunmyynnin toimintaan tauottamalla vakituisia työntekijöitä. Museokaupassa työskennellessäni huomasin, kuinka oleellista myös museon omien sekä muiden arkkitehtuuriaiheisten julkaisujen myynti on. Vaikka museon näyttelyt ovat sen näkyvin toimintamuoto, myös 1970-luvulla aloittaneen julkaisu- ja asiakaspalvelusta huolehtivan museokaupan toiminta on tärkeä osa museon näkyvyyden ja arkkitehtuurin tuntemuksen levittämistä. Museon omia julkaisuja sekä muuta arkkitehtuuriaiheista kirjallisuutta myyvä museokauppa jakaa tietoa kävijöille ja vastaa julkaisu- ja asiakaspalveluun liittyviin kysymyksiin, sekä harjoittaa myyntitoimintaa kotimaan lisäksi myös ulkomaisille asiakkaille.

Harjoitteluajanani selvisi, että museon eri osastot tekevät monipuolista ja tarpeellista yhteistyötä sekä kotimaisten että ulkomaisten laitosten kanssa yksittäisten näyttely-, julkaisu- ja muiden hankkeiden yhteydessä. Museon yhteistyö toimii osittain pysyvien instituutioiden, kuten Alvar Aalto -mitalin, Alvar Aalto -symposiumin ja Suomen arkkitehtuuria -näyttelyn muodossa. Tämän lisäksi kansainvälisiä yhteistyöorganisaatioita ovat Suomen arkkitehtuurimuseon aloitteesta 1970-luvulla alkanut arkkitehtuurimuseoiden yhteistyöelin ICAM eli International Confederation of Architectural Museums ja uudemman rakennusperinnön suojeluun keskittyvä docomomo- projekti, eli International working-party

for documentation and conservation of buildings, monuments and sites of the Modern Movement .

LÄHTEET: www.mfa.fi

Kirjoittaja on lähes valmis FM, joka on opiskellut taidehistoriaa, yleistä kirjallisuustiedettä sekä arkeologiaa Turun yliopistossa.